

Proiect cofinanțat din Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară 6: *Educație și competențe*

Prioritatea de investiții: 10.i

Obiective specifice: 6.4, 6.6

Titlu proiect: *“Acces la programe de educație și formare profesională pentru tinerii și adulții din județul Dolj care au părăsit timpuriu școala (I)”*

Cod SMIS 2014+: 135711

Activități de tip „A doua șansă – învățământ secundar inferior”

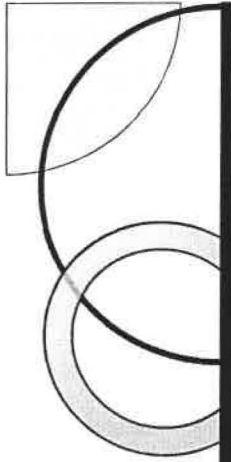
Modulul I: A.B.C.- ul comunicării

Expert curriculum limba română: Prof. Alina Felicia DUMITRU

Tema activității: **Coordonarea. Subordonarea. Conjunția**

Număr de ore: 2 ore TC

2 ore CDȘ

- Fraza este un enunț complex alcătuit din două sau mai multe propoziții.
- Numărul de propoziții dintr-o frază este egal cu numărul de predicate.
- Propoziția principală este o propoziție cu autonomie sintactică, inclusă în frază.
- Relația dintre două propoziții de același fel se numește relație de coordonare.
- În schema frazei este reprezentată printr-o linie orizontală.

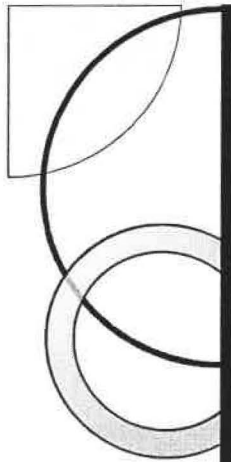
-
- **Juxtapunerea**, într-o frază, constă în simpla alăturare a unor propoziții aflate în relație de coordonare. Juxtapunere este indicată în scris prin virgulă sau punct și virgulă.
  - **Joncțiunea**, într-o frază, constă în marcarea relației sintactice dintre propoziții prin anumite cuvinte de legătură, numite conectori.
  - Relația de coordonare într-o frază se poate realiza prin cuvinte precum: și, dar, iar, însă, ci, sau, ori etc

-
- **Propoziția secundară sau subordonată** depinde sintactic de un cuvânt dintr-o altă propoziție, care pentru aceasta constituie un centru.
  - Cuvântul de care depinde o propoziție subordonată se numește **element regent**, iar propoziția în care se găsește se numește propoziție regentă.
  - Relația dintre o propoziție secundară și regenta ei se numește **relație de subordonare**. În schema frazei, este reprezentată printr-o linie verticală sau oblică. Relația de subordonare în frază se realizează prin joncțiune, folosindu-se conectori precum: că, să, ca să, dacă, fiindcă, deși, încât etc.
  - O frază trebuie să aibă cel puțin o propoziție principală.

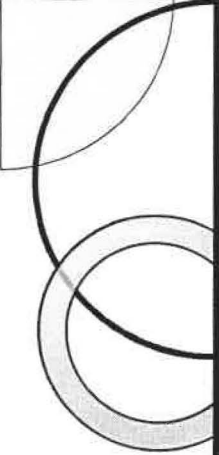

DIFICULTĂȚI

- Semnul punct și virgulă apare mai ales în frazele lungi, fragmentate pentru a fi urmărite cu ușurință și marchează o relație de coordonare prin juxtapunere, putând fi înlocuit cu virgula. Acest semn se pune după preferința autorului.
- Propoziția regentă poate fi atât principală, cât și secundară.
- Relația de coordonare se poate stabili între propoziții principale sau între propoziții secundare de același fel.
- Relația de coordonare poate fi dublu marcată, în scris, prin conectori (cuvinte de legătură) și juxtapunere: Am scris tema, dar n-am terminat-o.
- Pentru a nu greși în analiza unei fraze, este bine să se urmeze pașii de mai jos:
  - sublinierea predicatelor pentru a verifica dacă numărul acestora este egal cu numărul propozițiilor;
  - încercuirea conectorilor (a cuvintelor de legătură);
  - despărțirea printr-o bară oblică a propozițiilor și numerotarea acestora în fața barei, sus;
  - indicarea felului propozițiilor și a relațiilor dintre ele.

- Conjuncția este partea de vorbire neflexibilă care leagă, în propoziție, două părți de propoziție de același fel (subiecte, nume predicative, atribute, complemente), iar în frază, două propoziții de același fel sau diferite. De exemplu: și, iar, că să, deoarece, căci etc.
- Conjunțiile sunt, după alcătuire:
- simple, când sunt alcătuite dintr-un singur termen (ci, dar, fie, iar, însă, ori, sau, și etc.);
- compuse, când sunt alcătuite din doi sau mai mulți termeni (ca să etc.).
- Conjunțiile care leagă două părți de propoziție de același fel sau două propoziții de același fel se numesc
- conjuncții coordonatoare.

-
- **Conjunțiile coordonatoare pot fi:**
  - **copulative**, când exprimă echivalența (și, nici);
  - **disjunctive**, când exprimă excluderea sau alternanța (sau, ori, fie); când sunt în perechi, al doilea termen este precedat obligatoriu de virgulă, de exemplu: Sau vii, sau pleci.;
  - **adversative**, când exprimă opoziția (dar, iar, ci, însă, or); înaintea conjunțiilor adversative se pune totdeauna virgulă; conjuncția însă nu se izolează prin virgule când se află în mijlocul unei propoziții (Te-am căutat, însă nu te-am găsit. Colegul tău a sosit, al meu însă întârzie.);
  - **concluzive**, când arată o concluzie (deci, așadar); conjuncția deci nu se desparte prin virgulă în interiorul propoziției (Am început deci lecția.), însă conjuncția așadar se desparte prin virgulă și în interiorul propoziției (Am început, așadar, lecția.).
  - Unele conjuncții nu sunt coordonatoare și au rolul de a lega propoziții care nu sunt de același fel: că, să, dacă, fiindcă, deși, încât etc.

DIFICULTĂȚI

- Sunt considerate conjuncții compuse în limba română contemporană cele alcătuite din doi termeni
- (ca să). Există conjuncții care au fost compuse într-un stadiu mai vechi al limbii și pe care vorbitorii de
- astăzi nu le mai percep astfel: căci, dacă, deci. **Gramatica limbii române, editată de Academia Română, apreciază drept analizabile, așadar, compuse conjuncțiile deși, încât, întrucât, deoarece, fiindcă.**
- Conjuncția coordonatoare **nici**, care apare doar în propoziții negative, cere virgulă înainte și când apare singură: Nu mănâncă tort, nici înghețată. Nu vorbește, nici nu cântă.
- Conjuncția coordonatoare **nici** nu trebuie confundată cu semiadverbul nici. De exemplu: Nu pleacă, nici nu stă (conjuncție). Nu vine nici el (semiadverb).
- Conjuncția coordonatoare **și** poate să apară înaintea fiecărui termen al unei enumerări, renunțându-se la virgulă. De exemplu: Am cules mere și prune și pere. Când și apare în fața primului termen al enumerării, se pune virgulă între termenii coordonați: Am cules și mere, și prune, și pere.
- Când apar singure, conjuncțiile coordonatoare disjunctive sau și ori nu cer virgulă înaintea lor:
- Vrei miere sau dulceață? Cumperi prune ori struguri?
- Conjuncția coordonatoare disjunctivă **fie** apare doar în pereche: Ea cumpără fie un pulover, fie o jachetă.

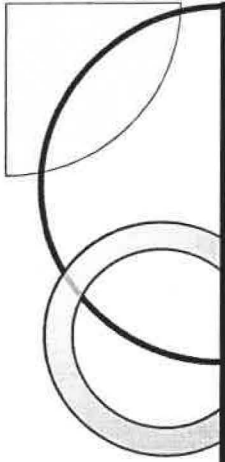
DIFICULTĂȚI

- Nu trebuie confundată conjuncția coordonatoare adversativă **or** (**sinonimă cu dar**) cu **ori**, conjuncție coordonatoare disjunctivă. De exemplu: Ai promis să faci tema, **or** n-ai făcut-o. În cazul acestei conjuncții, virgula se poate pune înainte, dar și după aceasta, atunci când se află la început de enunț cu rolul de a lega enunțul anterior de cel pe care îl introduce: I-am spus că nu a procedat bine. **Or**, nu se aștepta la așa ceva.
- Există o conjuncție disjunctivă învechită și populară, **au**, folosită mai ales în enunțuri interogative împreună cu adverbul **ba**: Ai rezolvat exercițiul, **au** **ba**?

DIFICULTĂȚI

- **Conjunțiile concluzive așadar, carevasăzică, vasăzică** sunt încadrate de alte lucrări de gramatică în clasa adverbelor, dar le vom considera în această lucrare conjuncții, conform Gramaticii limbii române editate de Academia Română.
- Grupările *ci și, dar și*, care presupun corelare cu semiadverbele *nu numai, nu doar*, sunt considerate de Gramatica limbii române editată de Academia Română îmbinări libere, alcătuite din conjuncțiile *ci și* dar *și* semiadverbul *și*: Vorbea bine nu numai engleza, *ci și* franceza. Chiar dacă alte gramatici le consideră conjuncții compuse sau grupuri unitare de cuvinte cu rol de conjuncție, în această lucrare vor fi interpretate drept conjuncții însoțite de semiadverb.
- Conjunțiile adversative se diferențiază de celelalte conjuncții prin faptul că apar doar în frază, legând propoziții uneori eliptice de predicat: Nu a plecat la școală, ci la film. (se subînțelege ci a plecat la film); Clasa este luminoasă, dar mică. (se subînțelege dar este mică).

- Bibilografie :
- Sofia Dobra, Cartea mea de gramatică: clasa a VII -a, Editura ART Educațional, București 2019;
- Sofia Dobra, Cartea mea de gramatică: clasa a VI -a, Editura ART Educațional, București 2019;
- Sofia Dobra, Cartea mea de gramatică: clasa a V -a, Editura ART Educațional, București 2019;
- Dindelegan, Gabriela Pană , Gramatica Limbii Române pentru gimnaziu, Univers Enciclopedic Gold , 2019;
- Angela Bidu-Vrânceanu, Dicționar de științe ale limbii, Editura Nemira, București, 2005.